

OBSAH.

	Strana
Úvod	3
I. Původ pojmenování našich rostlin, bylin, keřů a stromů (výklad jmen, etymologie)	5
1. Jména rostlin dle nápadných vlastností: zevnějšku, dle zbarvení, zvláště dle jednotlivých ústrojí (kořene, stonku, listů, květu atd.)	6
2. Jména rostlin dle upotřebení jako potravy, jako léku, v průmyslu jako barviva, jako pletiva atd.	7
3. Jména rostlin dle stanoviště; pole, lada atd.; dle půdy; dle vody (řeka, potok)	7
4. Jména rostlin vzatá z ostatních bratrských slovanských řečí (z ruštiny, z polštiny, z chorvatšiny, ze slovenštiny, srbsko-lužičtiny atd.)	7
5. Jména rostlin dle místa (země, krajiny)	8
6. Jména rostlin, pojmenování ku počtě zasloužilých mužů (vynikajících botaniků a jiných mužů)	8
7. Jména rostlin povstalá zkomolením z jiných cizích řečí (z latiny, z němčiny, z vlaštiny atd.)	8
Soupis jmen rostlin v abecedním pořadí (výklad jmen, etymologie)	9
II. Vývoj rostlin (přehledně) zejména stromů a keřů v dobách geologických	46
Původ života	46
Názor o věčnosti	46
Prvoplození čili samoplození (abiogenese, generatio spontanea)	47
Pralátka	48
Kolébka života v hlubinách oceanu	48
Vývoj pozvolný	49
Vývoj náhlý — mutace	49
Mutace postupná (progresivní)	49
Mutace zpětná (regresivní)	49
Plasma	49
Blána	49
Jádro buněčné (nucleus)	49
Buňka (cellula)	49
Buňky volné (shluky, kolonie). — Organismy jednobuněčné	49, 51
Buňky souvislé (dělba práce). — Organismy mnohobuněčné	50, 51
Přehled vývoje těla organického (buňky)	51
Prvé stopy zkamenělin rostlinných	52

Postupný vývoj rostlin:

I. Rostliny tajnosnubné (Cryptogamae): Rostliny tajnosnubné buněčné (Cryptogamae cellulares).

1. Rostliny nejnižší: *houby* (Fungi): *bakterie* v algonkium 49, 52, 72, 81, 83
2. Rostliny nižší: *řasy* (Algae): *Girvanella*, *Vermiporella* a *Palaeoporella* v siluru 52, 73, 81, 84
3. *Mechy* v siluru 83

Rostliny tajnosnubné cévnaté (Cryptogamae vasculares)

Rostliny vyšší:

4. *Kapradě*: *Hostimella* v devonu 53, 73, 81, 84
  5. *Plavuně*: *Sigillaria* v siluru 53, 73, 81, 84
  6. *Přesličky*: *Anularia* v siluru 53, 73, 81, 84
- II. Rostliny jevnosnubné (Phanerogamae) v devonu . . 55, 75, 84
- 7—1 Nahosemenné (Gymnospermae): *Barrandeina* v devonu 55, 75, 84
  - Cykasovité* (Cycadeae): v devonu 55, 75, 84
  - Jehličnaté* (Coniferae): *Psilophyton* v devonu 55, 75, 84
  - Vlastní jehličnaté — *jedlovité* (Abietineae) ve křídě 56
  - Prvé objevení *borovice* (*Pinus*) v juře 56, 75
  - Prvé objevení *smrku* (*Picea*) ve křídě 57, 76
  - Prvé objevení *jedlí* (*Abies*) ve křídě 57, 76
  - Prvé objevení *modřínu* (*Larix*) v miocénu 57
  - 8—2. Křtosemenné (Angiospermae) ve křídě spodní 57, 76
  - 9—a) Jednoděložné (Monocotyledones) ve křídě svrchní . 57, 78, 85
  - Palmy* ve křídě svrchní 59
  - 10—b) Dvojděložné (Dicotyledones) ve křídě spodní . 57, 77, 78, 85
  - Prvé objevení *vrby* (*Salix*) ve křídě spodní 57, 59, 85
  - Prvé objevení *dubů* (*Quercus*) ve křídě spodní 58, 85
  - Prvé objevení *topolů* (*Populus*) ve křídě spodní 59, 85
  - Prvé objevení *buků* (*Fagus*) ve křídě svrchní 58
  - Prvé objevení *javorů* (*Acer*) ve křídě svrchní 58
  - Prvé objevení *olši* (*Alnus*) ve křídě svrchní 59
  - Prvé objevení *habrů* (*Carpinus*) v eocénu (tercier) 58
  - Prvé objevení *jilmů* (*Ulmus*) v eocénu (tercier) 59
  - Prvé objevení *břiz* (*Betula*) v eocénu (tercier) 58
  - Prvé objevení *jasanů* (*Fraxinus*) v oligocenu 58
  - Prvé objevení *lip* (*Tilia*) v oligocenu (tercier) 59
  - Největší rozvoj dvou- a jednoděložných v miocenu (tercier) 60
  - Biogenie rostlin (dějiny rodu rostlin) 62
  - Biogenie živočichů (dějiny rodu zvířat) 62
  - Atavismus 62
  - Přehled poměrné moci skupin útvarných 64
  - Soupis nálezů rostlin fosilních 65
  - Přehled rostlinného vývoje 72
  - Přehledný vývoj rostlinstva vůbec 80
  - Postupný vývoj rostlin dle hlavních skupin 81

	Strana
Postupný vývoj rostlin (dřevin) dle rodů u nás rostoucích	82
Porovnání vývoje rostlin a květeny (flory) s vývojem zvířat a zvířeny (fauny)*)	83, 92
III. Stěhování rostlin , zejména stromů a keřů v dobách geologických . . .	93
Stěhování rostlin od severu k jihu v době ledové	94
Stěhování rostlin od jihu na sever po době ledové	95
IV. Postup vegetace , zejména lesních stromů a keřů v dobách geologických	96
1. Období dryasové	79, 89, 96, 106
2. Období březové — lesy listnaté	79, 89, 97, 106
3. Období borové — lesy jehličnaté	79, 89, 96, 106
4. Období dubové — lesy listnaté	79, 89, 99, 106
5. Období bukové — lesy listnaté	79, 89, 101, 106
Umělé rozšíření smrku	101
Postup vegetace lesní v dobách našich	102
Přehled postupu vegetace, zejména lesní	106
V. Střídání rostlin , zejména lesních stromů a keřů	107
Střídání lesů jehličnatých s lesy listnatými	107
Střídání smrku a jedle s bukem ve výšině, v horách	108
Střídání borovice s dubem v nížině, v rovinách	108
VI. Z dějin jednotlivých rostlin , zejména stromů a keřů	109
Jehličnaté	109
Listnaté	109
Soupis jednotlivých stromů a keřů v abecedním pořadu	110—139
VII. Původ (stáří) naší květeny	140
Staré druhy rostlin, druhy ustálené (monotypické)	140

*) Přejídní tvary u rostlin:

—	—	z tajnosnubných cévnatých k rostlinám jevnosnubným jest plavuňovitá <i>vráneček</i> (<i>Selaginella</i>)	54
—	—	z tajnosnubných cévnatých (kapradin) ku krytosemenným jsou <i>nahosemenné</i>	56
--	—	mezi <i>Sigillariacemi</i> a <i>Lycopodiacei</i> jest <i>Lepidodendron</i>	54

(Rozpravy I. 64, 72; Morfologie 232)

Přejídní tvary u zvířat:

—	—	od bezpáteřnatých k páteřnatým jest <i>ryba</i> : kopinátce plžovitý (<i>Amphioxus lanceolatus</i>) žije při břehu Evropy a Ameriky.	
—	—	mezi rybou a obojživelníkem jest <i>rybmlok</i> : bahník americký, bahník africký, bahník austrálský.	
—	—	z obojživelníků k plazům jest <i>ještěr</i> : ještěr zrnitý (<i>Hatteria punctata</i>) žije jedině v Australii.	
—	—	mezi plazy a ptáky jest <i>ptákoještěr</i> (<i>Archaeopteryx</i>) v útvaru jurském, vyhynulý.	
—	—	mezi plazy a ssavci jest <i>ptákopysk</i> (<i>Ornithorhynchus paradoxus</i>) žije v Australii.	
—	—	mezi nižšími ssavci vejcorodými a vyššími ssavci jsou <i>vačnatí</i> v Australii. (Sborník I. 217—222).	

IV.

	Strana
Mladé druhy rostlin, druhy neustálené	141
1. Rostliny severní — květena severní (arktická, boreální)	79, 141, 142
2. Rostliny tundry — květena tundrová	79, 141, 145
3. Rostliny vysokých hor neb alpinské — květena alpinská z doby ledové	141, 147
4. Rostliny stepní — květena stepní	79, 141, 166
5. Rostliny solimilovné — květena pontická neb černomořská	141, 169
6. Rostliny květen sousedních	141, 170
7. Rostliny zavlečené:	
a) cizím obilím a cizími semeny	141, 173
b) tažnými ptáky a ssavci	141, 174
c) zavlečení rostlin z botanických zahrad a květnic	141, 174
Soupis zavlečených rostlin v abecedním pořadu	175
VIII. Zeměpisné rozšíření rostlin v zemích českých	195
Kraje (Botanické kraje, provincie a okresy)	195
1. Provincie atlantická	195
2. Provincie subatlantická	196
3. Provincie sarmatská	196
4. Provincie subalpínská území lesního	196
5. Provincie středoevropská	197
6. Provincie stepní, východoevropská	197
7. Provincie karpatská	197
8. Provincie vysokohorská (alpínská)	197
Stanoviště:	198
1. ve vodách — <i>rostliny vodní</i>	199
2. na březích vod — <i>rostliny pobřežní</i>	199
3. v bažinách — <i>rostliny bahenní</i>	199
4. na rašelinách — <i>rostliny rašelinné</i>	200
5. na lukách a trávnicích — <i>rostliny luční</i>	200
6. na polích a vzdělané půdě <i>rostliny polní</i>	201
7. na rumišťích, v plotech a podle cest — <i>rostliny rumišťní</i>	202
8. v lesích, hájích a stinných houštinách — <i>rostliny lesní</i>	203
9. na suchých, bezlesích, křovitých pahorcích, stráních, mezích — <i>rostliny pahorkové, chlumní</i>	203
10. v polohách horských — <i>rostliny horské, hor</i>	204
11. ve vyšších polohách pohraničných hor — <i>rostliny alpínské</i>	205
Rostliny v Krkonoších	206
Rostliny na Šumavě	297
Rostliny na Jeseníku	207
Rostliny v Karpatech	207
Hornina	208
Rostliny na jednotlivých horninách:	
na břidlici	208

	Strana
na čediči	208
na hadci (serpentině)	208
na pískovci	208
na rule	209
na svoru	208
na vápenci	208
na zinku	208
na znělci	208
na žule	209
Půda: <i>Rostliny půdostálé</i>	211
Půda písčité — <i>Rostliny písčité</i>	211
Půda jílovitá — <i>Rostliny jílovité</i>	214
Půda hlinitá — <i>Rostliny hlinité</i>	214
Půda vápenitá — <i>Rostliny vápenité</i>	214
Půda prstovitá — <i>Rostliny prstovité</i>	216
1. Při prvním stupni tlení — <i>Rostliny pasečné</i>	216
2. Při druhém stupni tlení — <i>Rostliny hajní</i>	212
3. Při třetím stupni tlení — <i>Rostliny prstovité vlastní</i>	217
Bažiny — <i>rostliny bažinné</i>	220
Rašeliny — <i>rostliny rašelinné</i>	222
IX. Květ	224
Opylení pomocí větru (anemophilní)	224
Okvěti a obaly	224
Opylení pomocí hmyzu (entomophilní)	224
1. Barva květů	224
Barva bílá	226
Barva černá	226
Barva červená	226
Barva hnědá	226
Barva modrá	227
Barva šedá	227
Barva zelená	227
Barva žlutá a pomerančová	227
Rozšíření jednotlivých barev květů na zemi	227
Ustálení barev květů	228
Měnění, zvrhování se barev květů	228
Závislost jednotlivých barev na stanovisku (půdě)	231
2. Vůně květu	232
Pronikání vůně květu	232
Jemná vůně květu v noci	232
3. Doba květu (kvetení)	233
Kvetení rostlin na jaře	233
Kvetení rostlin v létě	233
Kvetení rostlin v ranních hodinách	233
Kvetení rostlin ve večerních hodinách	234
Přehled kvetení dle různých dob (měsíců)	234
Největší rozkvět (kvetení) rostlin	234

	Strana
X. Vzdělání rostlin, zejména stromů a keřů	236
1. Výška rostlin	236
Obrovité (vysoké) rostliny (stromy)	236
Výška našich stromů	236
Výška 40—50—60 i více metrů	236
Výška 30 i více metrů	236
Výška 20 i více metrů	236
Výška 10 i více metrů	236
2. Tloušťka (obvod) rostlin	245
Obrovité (tlusté) rostliny (stromy)	245
Soupis stromů (velikánů) dle tloušťky jednotlivých druhů v zemích Českých (v abecedním pořadí)	245
3. Stáří rostlin (stromů a keřů)	281
Stáří našich stromů:	282
2000 a více let	284
1000 a více let	284
900 a více let	286
800 a více let	286
700 a více let	286
600 a více let	286
500 a více let	286
400 a více let	288
300 a více let	288
200 a více let	288
100 a více let	291
Zjištěné stáří starých stromů (přehled)	292
Grafické znázornění zjištěného stáří a změřené síly starých stromů v zemích československých	294
4. Rostliny, zejména stromy a keře s podivným vzrůstem	295
XI. Rostliny a světlo	297
Působení světla na rostliny	297
Mírné světlo	297
Silné světlo	297
Světlo příčinou barevnosti květů	298
Účinek světla na zeleň	298
Květena osvětlená	216
Rostliny ve světle rostoucí	199—202, 216, 298
Květena zastíněná	203, 298
Rostliny v polostínu rostoucí (hajní)	217, 299
Rostliny ve stínu rostoucí (lesní)	217, 300
XII. Rostliny a teplo	301
Působení tepla na rostliny	301
Prameny a písemnictví (literatura)	304